

Jau kurį laiką Lietuvoje intensyviai didėja sergamumas gripu. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro duomenimis, iš 60 šalies savivaldybių gripo epidemiją paskelbė jau beveik pusė jų. Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos (VLK) primena kelis svarbius dalykus, kuriuos pacientams būtina žinoti gripo epidemijos metu.

Padės šeimos arba budintis gydytojas

Pajutus į gripą panašius simptomus (karščiavimą, kosulį, gerklės, galvos, sąnarių skausmus, drebulį, nuovargį, viduriavimo ir vėmimo požymius), rekomenduojama nedelsiant kreiptis į šeimos gydytoją. Todėl, gripo epidemijos metu, pasak VLK Paslaugų ekspertizės ir kontrolės skyriaus vyriausiosios specialistės Oksanos Burokienės, turi būti sudarytos visos sąlygos negaluojuojantiems pacientams nedelsiant patekti pas gydantį gydytoją ir gauti kvalifikuotą pagalbą.

„Kiekviena poliklinika ar šeimos medicinos centras yra įpareigoti užtikrinti **nepertraukiamą** medicinos pagalbos teikimą. Tai reiškia, kad gydymo įstaigos darbo metu pagalbą teikia ten dirbantys medikai, o naktimis, savaitgaliais ar švenčių metu šias paslaugas teikia budintis gydytojas toje pačioje įstaigoje arba kitoje, su kuria gydymo įstaiga sudarė sutartį. Ši informacija turi būti skelbiama kiekvienoje pirminės pagalbos gydymo įstaigoje. Tad susirgus, reikėtų kreiptis į gydymo įstaigą, kurioje žmogus yra prisirašęs, arba į tą įstaigą, su kuria yra sudaryta sutartis“, – sako O. Burokienė.

Pasak jos, svarbu žinoti, kad esant tam tikroms indikacijoms, pavyzdžiui, labai aukštai temperatūrai, pacientas pas šeimos gydytoją (arba budintį gydytoją) turi būti priimtas tą pačią dieną, o tuo atveju, jeigu paūmėjo lėtinė liga – per 7 darbo dienas.

Be to, gydymo įstaigos yra oficialiai įpareigosios gripo epidemijos laikotarpiu ilginti savo darbo laiką, jei to reikia, kad visi prie įstaigos prisirašę gyventojai gautų reikiamas sveikatos priežiūros paslaugas.

Pagalba namuose

Kiekvienam pravartu žinoti, kad esant tam tikriems simptomams pacientai gali išsikviesti gydytoją į namus. [Paslaugų namuose](#) teikimą organizuoja pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos vadovas.

„Šeimos medicinos paslaugas namuose teikia šeimos, vaikų ligų, vidaus ligų gydytojai ir gydytojai chirurgai. Paslaugos gali būti teikiamos naujagimiams, sergantiems vaikams iki

vienerių metų arba sunkų neįgalumą turintiems vaikams, asmenims, kuriems nustatytas iki 25 proc. darbingumo lygis arba specialus nuolatinės slaugos poreikis. Šeimos medicinos paslaugos namuose taip pat gyventojams teikiamos ūmiai sutrikus judėjimo funkcijai (negali savarankiškai judėti), karščiavimo metu atsiradus odos bėrimams, esant aukštesnei nei 38,5 C temperatūrai, ir kurios neveikia temperatūrą mažinantys vaistai“, – vardina O. Burokienė.

Specialistė primena, kad gripo epidemijos metu pirminės ambulatorinės sveikatos priežiūros įstaigos turi savo darbą organizuoti taip, kad kuo daugiau karščiuojančių pacientų (ypač sergančių lėtinėmis ligomis, neįgalių) būtų lankomi namuose. Be to, esant gripo epidemijai, gydymo įstaigos privalo užtikrinti vaikų iki 10 metų vizitavimą namuose tais atvejais, kai temperatūra aukštesnė nei 38,5 laipsnio.

Kada medicinos pagalba yra būtinoji?

Esant įvairių kitų galimybių, pacientams sergantiems gripu neverta iš karto kviestis greitąją medicinos pagalbą ar važiuoti į ligoninės skubiosios pagalbos skyrių. Pirmiausia, visuomet reiktų įvertinti situaciją, ar [būtinoji medicinos pagalba](#) iš tiesų yra reikalinga, ar tikrai žmogui reikiamos pagalbos negali suteikti šeimos ar budintis gydytojas.

„Reikia suprasti, kad kviestis greitąją pagalbą reikia tais atvejais, kai kyla reali grėsmė gyvybei, pavyzdžiui, patekus į autoįvykį, stipriai susižeidus, žmogui praradus sąmonę, esant tokiai būklei, dėl kurios gali sutrikti gyvybiškai svarbių organizmo funkcijų veikla. Taip pat ir ligoninių skubiosios pagalbos skyriuje pagalba visuomet teikiama etapais – pirmiausia tiems žmonėms, kurių būklė yra sunkiausia ir yra grėsmė jų gyvybei, pavyzdžiui, kai žmogų reikia nedelsiant gaivinti“, – patikino O. Burokienė.

Taigi esant dideliems pacientų srautams gali nutikti taip, kad, pavyzdžiui, naktį atvykęs į ligoninės skubiosios pagalbos skyrių gripu sergantis, karščiuojantis pacientas eilėje pagalbos lauks gerokai ilgiau, nei ją gautų pas savo gydymo įstaigos budintį gydytoją. Be to, jei paaiškės, kad pacientui suteikta pagalba iš tiesų nebuvo būtina, t. y. neatitiko skubios medicinos pagalbos masto, už suteiktą paslaugą pacientas turės susimokėti, nepaisant to, ar jis yra apsidraudęs privalomuoju sveikatos draudimu, ar ne.

Primename, kad skubioji medicinos pagalba – tai tokia medicinos pagalba, kuri teikiama nedelsiant arba neatidėliotinai, kai dėl ūmių klinikinių būklių gresia pavojus paciento ar aplinkinių gyvybei arba tokios pagalbos nesuteikimas laiku sukelia sunkių komplikacijų grėsmę pacientams.

Laikini palengvinimai pacientams

Kasdien augant sergamumui gripu ir kitomis ūmiomis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis, medikai pataria vengti masinio susibūrimo vietų ir sąlyčio su sergančiais asmenimis, o susirgus gydytis namuose ir neiti į mokyklą ar darbą. Todėl VLK specialistė primena, kad gripo epidemijos metu kiekvienas privalomuoju sveikatos draudimu apdraustas negaluojuantis pacientas turi teisę nelaukti ilgose gydymo įstaigų eilėse ir nedarbingumo pažymėjimą rezervuoti telefonu.

„Esant gripo epidemijai žmogui pasireiškus negalavimams, atitinkantiems gripo požymius ir dėl to negalinčiam atvykti į gydymo įstaigą, nedarbingumo pažymėjimą galima rezervuoti ir telefonu paskambinus į gydymo įstaigos registratūrą. Įvertinęs telefonu pateiktą informaciją apie paciento būklę, gydytojas asmens sveikatos istorijoje aprašys nusiskundimus, rekomendacijas, kaip gydytis, kokio režimo laikytis. Nesant būtinybės paciento gydyti stacionariai, medikas paskirs vėlesnę atvykimo į gydymo įstaigą datą – ne vėliau kaip po 3 kalendorinių dienų nuo kreipimosi telefonu“, – sako O. Burokienė.

Taip pat verta žinoti, kad kai gripo epidemijos metu vaikų ugdymo įstaigose yra nustatomas karantinas ir dėl to tėvai turi prižiūrėti vaiką, gydymo įstaigą taip pat apie tai galima informuoti telefonu. Vaiko asmens sveikatos istorijoje vaikų ligų gydytojas arba šeimos gydytojas įrašo švietimo įstaigos pavadinimą ir vienam iš tėvų išduoda elektroninį nedarbingumo pažymėjimą.

Vis dėlto kiekvienas žmogus pats turėtų apsispręsti, ar jam geriau su gydytoju konsultuotis telefonu, ar gyvai. Juk telefonu apibūdinant ligos simptomus sudėtinga nustatyti tikslią diagnozę, o gydantis pačiam arba pagal klaidingai telefonu paskirtą gydymą galima sulaukti ir sunkių komplikacijų.

